

T.a.v. College van Burgemeester en Wethouders gemeente
Purmerend

Datum 1 juli 2025
Onderwerp Beheerfinanciering en toekomst Diemberbos, Purmerbos en RodS-gebieden Haarlemmermeer
Behandeld door [REDACTED]
Ons kenmerk Z25-5042 / D25-26100
Uw kenmerk -
Bijlagen -

Geacht college,

Staatsbosbeheer heeft het Diemberbos, het Purmerbos en de RodS-gebieden Haarlemmermeer in eigendom en beheer. Voor deze, door het publiek zeer gewaardeerde recreatiegebieden, is het probleem dat er al jarenlang te weinig beheergeld beschikbaar is én dat het beheergeld niet structureel geregeld is. Ondanks dat er al heel lang met betrokken overheden wordt gesproken over deze problematiek, is er nog geen zicht op een structurele oplossing. Deze situatie is voor Staatsbosbeheer onhoudbaar. Met deze brief geven wij duidelijkheid over de inzet van Staatsbosbeheer wat betreft de beheerfinanciering en toekomst van het Diemberbos, het Purmerbos en de RodS-gebieden Haarlemmermeer.

RodS-gebieden met jaarlijks tekort aan beheerfinanciering

Het Diemberbos, het Purmerbos en de RodS-gebieden Haarlemmermeer zijn zogenaamde RodS-gebieden: Recreatiegebied om de Stad. Deze gebieden werden vanaf de jaren 80 aangelegd met als doel om de recreatieve groenstructuur te versterken, de recreatiemogelijkheden rondom steden te vergroten en de druk op bestaande natuurgebieden te verminderen. Het Rijksprogramma RodS werd in 2010 beëindigd en er werden afspraken gemaakt tussen Rijk en provincies, waarbij het Rijk haar verantwoordelijkheid heeft beëindigd. Daarmee verviel de rijksbijdrage voor het beheer. De afspraak tussen Rijk en provincie was dat opbrengsten uit exploitaties voldoende middelen zouden genereren om het beheer te financieren. Dat is in de praktijk een vorm van wensdenken gebleken, die onhaalbaar en onwenselijk is gelet op de grote impact op het publieke groen. In de huidige situatie wordt nog geen kwart van de beheerkosten gedekt met een provinciale natuurbeheersubsidie (SNL-subsidie) en overige opbrengsten (uit exploitaties).

Door het tekort aan beheermiddelen kampen de RodS-gebieden dan ook met achterstallig onderhoud en worden afgeschreven voorzieningen niet of nauwelijks vervangen. De mate waarin dat het geval is, verschilt per gebied:

- Voor het Diemberbos is deze situatie in de afgelopen jaren anders geweest omdat partijen (gemeenten Amsterdam en Diemen) daar een tijdelijk fonds hebben gevormd om de beheerkosten gedeeltelijk op te kunnen vangen. Deze voorziening is echter op zeer korte termijn volledig uitgeput;
- Voor RodS-gebieden Haarlemmermeer zijn in de afgelopen jaren door samenwerkingen met de gemeente Haarlemmermeer gerichte investeringen gedaan om het achterstallig onderhoud te verminderen;
- Voor het Purmerbos is geen aanvullend beheergeld beschikbaar gesteld. Dit is terug te zien in het opgelopen achterstallig onderhoud in dit gebied.

	Beheerkosten	Dekking	Tekort	Achterstallig onderhoud	Beheerkosten	Dekking	Tekort
Diemberbos	€ 1.010.000	€ 230.000	€ 780.000	€ 470.000	100%	23%	77%
Purmerbos	€ 870.000	€ 140.000	€ 730.000	€ 1.500.000	100%	16%	84%
RodS-gebieden Haarlemmermeer	€ 1.240.000	€ 195.000	€ 1.045.000	€ 700.000	100%	16%	84%
Totaal	€ 3.120.000	€ 565.000	€ 2.555.000	€ 2.670.000			

Overzicht beheerkosten, dekking en tekorten RodS-gebieden (prijsspeil 2026, gebaseerd op Terreinbeheermodel van Staatsbosbeheer)

Tevergeefs zoeken naar een oplossing (2021-2023)

De problemen rondom de beheerfinanciering zijn al jarenlang een gespreksonderwerp tussen Staatsbosbeheer, de betrokken gemeenten en de provincie Noord-Holland. In 2021-2023 hebben betrokken partijen een intensief traject doorlopen om samen te komen tot een structurele oplossing voor de beheerfinanciering. Hierbij zijn meerdere scenario's in beeld gebracht, waarvan er twee kansrijke scenario's door adviesbureau Berenschot nader zijn uitgewerkt. Op 1 november 2023 heeft er een bestuurlijk overleg plaatsgevonden over deze scenario's. Er zijn notulen van dit overleg beschikbaar maar deze notulen zijn niet bestuurlijk vastgesteld. De gezamenlijke partijen gaven destijds aan 'het financieringsprobleem nu niet te kunnen oplossen' en gaven aan dat het 'verstandig is dat Staatsbosbeheer aangeeft wat het gevolg hiervan is' (november 2023).

Ook geen oplossing op rijksniveau (2024)

Na het hierboven benoemde bestuurlijk gesprek hebben de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht en het ministerie van LNV elkaar gesproken rond het tekort aan beheerfinanciering voor RodS-gebieden. Deze gesprekken hebben niet tot een oplossing geleid voor Noord-Holland. In Zuid-Holland en Utrecht hebben de overheden (provincies en gemeente) inmiddels besloten te komen tot een meerjarige financiering.

Nieuwe ronde gesprekken (januari-juni 2025)

Staatsbosbeheer heeft begin 2025 opnieuw het initiatief genomen om de problematiek rondom de beheerfinanciering RodS-gebieden (nogmaals) uiteen te zetten, met als onderliggende ambitie het zo betekenisvolle publieke groen te behouden voor de veelal stedelijke bewoners. Hierbij zijn drie oplossingsgerichte scenario's geschetst die gebiedsgericht nader kunnen worden uitgewerkt naargelang de voorkeuren van betrokken partijen. De scenario's zijn in afnemende voorkeursvolgorde van Staatsbosbeheer:

- Scenario 1: Afdoende structurele beheerfinanciering door betrokken overheden
Het betreffende RodS-gebied blijft in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer en betrokken overheden financieren het jaarlijkse tekort op de meerjarige beheerfinanciering.
- Scenario 2: Vervreemding aan een publieke partij
Het (economisch) eigendom en zeggenschap van het betreffende RodS-gebied wordt overgedragen aan een publieke partij (gemeente of recreatieschap) en de nieuwe eigenaar is verantwoordelijk voor de beheerfinanciering en ontwikkeling van het gebied.
- Scenario 3: Verkoop aan een andere partij.
Het eigendom en de zeggenschap van het betreffende RodS-gebied komt te liggen bij de nieuwe (private) eigenaar. Deze is wel gebonden aan het vigerende juridisch-planologische instrumentarium (waaronder NNN-status). De financiering van het beheer inclusief het achterstallig onderhoud wordt een verantwoordelijkheid van de nieuwe eigenaar.

De problematiek en de scenario's zijn op ambtelijk (maart-april 2025) en bestuurlijk niveau (mei-juni 2025) besproken met vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten en de provincie Noord-Holland. In deze gesprekken is de probleemanalyse bevestigd door alle gesprekspartners en zijn de scenariovoorkeuren besproken. Gemeenten hebben hun eerste reactie gegeven op de wenselijkheid van de scenario's. Scenario 3 (verkoop aan een marktpartij) wordt door alle gesprekspartners als ongewenst gezien. Maar de partijen zien ook in dat scenario 3 een noodgedwongen oplossingsrichting is voor Staatsbosbeheer indien scenario 1 en 2 niet gerealiseerd kunnen worden.

Staatsbosbeheer wil in opvolging van de gevoerde gesprekken het traject vervolgen waarbij per RodS-gebied ingezet wordt op een oplossing voor de beheerfinanciering conform één van de drie genoemde scenario's. Voor dat vervolgproces hebben de gemeenten drie aandachtspunten meegegeven:

- Zorg voor afhechting van het proces zoals dat doorlopen is in 2021-2023 (er heeft destijds geen bestuurlijke besluitvorming plaatsgevonden);
- De provincie Noord-Holland wordt als een onmisbare partner gezien om te komen tot een oplossing voor de beheerfinanciering en zal daarom ook nadrukkelijk moeten worden uitgenodigd om mee te denken en te werken aan een oplossing;
- Er is tijd nodig om tot een constructieve oplossing te komen mede met het oog op bestuurlijke besluitvorming en tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen. Maak daarom onderscheid in een tijdelijke oplossing voor de korte termijn (2026 en 2027) en een structurele oplossing voor de lange termijn (2028 en verder).

Vervolgproces (juli-september 2025)

Op basis van de gevoerde gesprekken constateert Staatsbosbeheer dat alle betrokken partijen zeer hechten aan de (groene) toekomst van de RodS gebieden en de problematiek rondom het tekort aan meerjarige beheerfinanciering onderkennen. Ook constateert Staatsbosbeheer dat de gemeenten willen inzetten op een oplossing. Daarom zal Staatsbosbeheer het voortouw nemen om in september 2025 een bestuurlijk overleg te organiseren met alle betrokken gemeenten en de provincie Noord-Holland. De inzet voor dat overleg is:

- Bestuurlijke afhechting van het proces zoals dat doorlopen is in 2021-2023;
- Maken van procesafspraken (per RodS-gebied) om te komen tot een structurele oplossing voor het tekort aan beheerfinanciering voor 2028 en verder;
- Bepalen inzet voor een tijdelijke oplossing (per RodS-gebied) voor het tekort aan beheerfinanciering voor 2026 en 2027.

Het bestuurlijke overleg zal ambtelijk worden voorbereid door Staatsbosbeheer in afstemming met de betrokken gemeenten en de provincie Noord-Holland.

Communicatie

Tot slot; het structurele tekort aan beheerfinanciering voor het Diemberbos, het Purmerbos en de RodS-gebieden Haarlemmermeer leidt tot achterstallig onderhoud in de gebieden, frustratie bij gebiedspartners, klachten van recreanten en maakt dat het beheerteam van Staatsbosbeheer haar werk niet goed kan uitvoeren. Staatsbosbeheer zal daarom haar contractanten en gebiedspartijen informeren over het probleem, haar inzet en de mogelijke oplossingsrichtingen.

Wij zien uit naar een constructief vervolg en spreken de hoop uit dat we samen de toekomst van de recreatiegebieden Diemberbos, het Purmerbos en de RodS-gebieden Haarlemmermeer veilig kunnen stellen.

Met vriendelijke groet,
de directeur Staatsbosbeheer, namens deze,

ing. N.W. de Snoo
hoofd Staatsbosbeheer Noord-Holland

(Deze brief is ook verzonden aan de colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Amsterdam, Diemen en Haarlemmermeer en Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland).